

Partierna är ordnade efter hur snabbt de besvarade våra motioner.

Motion	Svar från KD	Svar från V	Svar från M	Svar från L	Svar från S	Svar från C	Svar från MP
<p>1. Basera Sveriges klimatlag på en koldioxidbudget för 2-gradersåtagandet</p> <p>Motion nummer: 224; Övergripande frågor</p>	<p>Kristdemokraterna står bakom riksdagens beslut som bygger på Miljömålsberedningens betänkande. Detta innebär att Sverige ska vara klimatneutralt år 2045.</p>	<p>I förhandlingarna om en klimatlag och klimatpolitiskt ramverk drev vi just att vi skulle ha en utsläppsbudget kopplat till våra klimatmål. Detta för att göra systemet mer robust. Nu blev det inte riktigt så, vilket vi beklagar. Därför tror vi att en stor del av den framtida klimatdebatten just kommer att handla om ligger vi inom ramen för klimatramverket eller inte. Med en CO2budget hade det ansvarsutkrävandet blivit enklare.</p>	<p>Moderaterna står bakom överenskommelsen i miljömålsberedningen om att Sverige år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser, och vi står bakom den klimatlag som antogs i riksdagen under mandatperioden. Som en av flera åtgärder för att nå målet vill vi införa krav på klimatnyttoberäkningar i regeringens budgetar.</p>	<p>Kvantifierbara förslag måste slås fast för att vi ska uppnå våra mål. Vi ser dock att utvecklingen inte nödvändigtvis kommer att gå linjärt utan i skov på grund av när olika teknikskiften får genomslag, t.ex. när elektrifieringen av fordonsflottan får ett brett genomslag. Alla måste göra mer och vi måste följa hur målen uppnås och om det bör sättas nya. Det mest centrala just nu att genom konkreta åtgärder uppnå de ambitiösa mål som slagits fast. Men vi ser gärna att vi kan nå ännu längre till exempel tack vare snabbare teknikskiften.</p>	<p>Sverige ska vara ett föregångsland och bli världens första fossilfria välfärdsland. Så kan vi få andra att följa efter. Det innebär inte minst att vi ska leva upp till de klimatmål vi har satt i enighet i Sveriges riksdag, både på kort och lång sikt. Enligt den klimatlag som vi tagit fram så måste regeringen nästa mandatperiod ta fram en klimatplan för hur de ambitiösa klimatmålen som riksdagen beslutat om ska nås.</p> <p>Redan nu har vi Socialdemokrater då sagt att vi dels vill:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Öka de investeringar vi hittills gjort i Klimatklivet och Industriklivet, öka kraven på inblandning av förnybart bränsle, stödja köp av miljöbilar med en bonus och beskatta miljösämlare hårdare. - Vi vill fortsätta med flygskatten, kräva inblandning av förnybart även i flygbränsle och införa styrmedel för s.k. gröna inflygningar. Läs mer... <p>I detta ingår också att vi ska följa och utvärdera vår konsumtions påverkan, inte minst genom att stimulera övergången till en mer cirkulär ekonomi. Det är också därför som vi infört en flygskatt som vi</p>	<p>För Centerpartiet är det mycket angeläget att Sverige för en politik som ger tydliga resultat i form av utsläppsminskningar. Det betyder att det behövs effektiva styrmedel på en rad områden. Klimatlagen är en del av detta, men också hur skatter och annan lagstiftning liksom ambitionsgraden i våra målsättningar. Parisavtalet måste upprätthållas, och Sveriges ambitioner höjas så att Sverige ska vara helt förnybart och fritt från nettoutsläpp år 2040. Det är viktigt att den politik som förs vilar på vetenskaplig grund, och den måste också skapa spelregler som gör det möjligt för företag att aktivt bidra till minskade utsläpp och nya innovationer. På så vis kan också fler nya gröna jobb skapas. Vi ser också tekniker som leder till negativa utsläpp som en pusselbit i sammanhanget och har föreslagit satsningar för att stimulera detta.</p>	<p>Ja, Miljöpartiet håller med om att Sverige ska basera vår klimatpolitik på vetenskap. Vi menar också att det är viktigt att mäta och följa upp arbetet för att veta hur det går och för att säkerställa att vi når målen och att de åtgärder som vi gör får önskad effekt.</p> <p>Storbritanniens arbete med koldioxidbudget är inspirerande och viktigt. I flera kommuner och landsting pågår redan idag ett omfattande arbete att beräkna, redovisa och följa upp klimatgasutsläppen, t.ex. med hjälp av Greenhouse Gas Protocol (WBCSD) eller andra metoder. Vi är nyfikna att pröva något liknande i Sverige på nationell nivå. Dock har bedömningen hittills varit att det inte varit möjligt att få igenom ett sådant förslag i Sveriges riksdag.</p>

vill behålla. Dessutom vill vi införa ytterligare styrmedel för flyget och sjöfarten, både nationellt och på europeisk och internationell nivå. Vi är stolta över att vi lyckades få med oss andra partier i en bred politisk överenskommelse kring klimatmål och klimatlag i det klimatpolitiska ramverket. Under arbetet diskuterades möjligheten att utgå från en koldioxidbudget istället för procentuella utsläppsmål. Miljömålsberedningen kom i sin sjupartiuppgörelse fram till att det var lämpligt att utgå från det sätt som EU och FN använder, dvs procentuella minskningar jämfört med utgångsåret 1990. Beredningen och regeringen menade att det inte hade någon praktiskt och reell betydelse vilket sätt man beskrev utsläppsminskningarna utan förordade då metoden som var mer känd hos allmänheten och överensstämde med EU:s och FN:s metod. Regeringens bedömning är att de mål vi satt är i överensstämmelse med parisavtalet och kommer att göra att vi klarar vår andel av åtagandet i avtalet. Vi socialdemokrater är motståndare till det "siffertrixande" i klimatpolitiken som köp av åtaganden i andra

					länder och olika former av kompensation. Vi har ju hemläxan kvar att göra i vilket fall eftersom alla utsläpp ska bort. Ju längre vi väntar desto dyrare blir det. Dessutom innebär ju parisavtalet att alla länder ska minska utsläppen och risken för dubbelräkning är uppenbar. Men kompromissen i miljömålsberedningen ledde till att riksdagen beslutat att ett visst utrymme för detta finns förutsatt att internationella regler följs. Vad det gäller CCS-teknik så ser vi inte att det inom överskådlig tid är en priseffektiv metod för att minska utsläppen.		
<p>2. En riksomfattande folkbildningskampanj Motion nummer: 54; Övergripande frågor</p>	<p>En folkbildningskampanj om samhällets klimatpåverkan kan vara en god idé. Kristdemokraterna har emellertid inget sådant förslag i nuläget.</p>	<p>Bra förslag.</p>	<p>Det är viktigt att sprida kunskapen om klimatförändringarna och dess konsekvenser, vi är dock inte övertygade om att detta bäst sker genom en skattefinansierad folkbildningskampanj. Däremot är det viktigt att det finns bra information om hur t.ex. nya bilar påverkar miljön. På så sätt får konsumenter bättre möjligheter att göra välinformerade val.</p>	<p>Det är väldigt viktigt att allt fler tar till sig information om hur miljö och klimat påverkar oss alla liksom allt liv på jorden samt vad som måste göras för att rädda klimatet. Här spelar ansvariga myndigheter, t.ex. Naturvårdsverket en central roll. Dessutom gör en rad organisationer ett fantastiskt arbete för att utbilda allmänheten, opinionsbilda och driva på politiker att agera. Det mest effektiva är enligt vår mening att dessa centrala aktörer får fortsätta att bedriva sitt viktiga arbete.</p>	<p>Vi tror att de flesta faktiskt är medvetna om klimatrisken, de som inte är det kommer att vara svåra att övertyga/nå även med en folkbildningskampanj som organiseras uppifrån. Men vi ser självklart behovet av att ha människor med oss i omställningen och att t vi som politiska ledare måste ta ett större ansvar för att ställa om samhället så att det blir lättare att göra rätt, både som privatperson och företag. Läs mer...</p> <p>För oss socialdemokrater måste den politiska utgångspunkten vara att göra det lättare för människor att göra rätt, med styrmedel och lagstiftning. Det krävs att vi ständigt påminner</p>	<p>Det är viktigt att människor har tillgång till information om klimatförändringarna, hur de påverkar oss och vilka insatser som Sverige gör och kommer att göra. Skolan spelar en viktig roll i sammanhanget. Lika ansvariga myndigheter, som behöver se till att det finns tillgång till tydlig och begriplig information. Folkbildning är också viktigt. Sverige har av tradition en stark folkbildningsrörelse med studieförbund som bedriver verksamhet i hela landet. Dessa bör ges goda förutsättningar att både engagera sig i och sprida kunskap om klimatarbetet. På</p>	<p>Att öka kunskapen om och engagemanget för omställning till ett fossilfritt samhälle är viktigt och nödvändigt för att lyckas. Miljöpartiet har i regering lagt den största miljöbudgeten någonsin och i uppdraget till flera av våra svenska myndigheter ingår arbete för att öka allmänhetens kunskap och att öka dialogen om miljö och klimat mellan olika aktörer i det svenska samhället - akademien, företagen, myndigheter, skola, politiker, allmänhet.</p> <p>Förslaget om en skattefinansierad riksomfattande folkbildningskampanj är intressant och tankarna går till tidigare nationella kampanjer som t.ex. "Håll Sverige Rent" (stiftelsen Håll Sverige Rent grundades av</p>

					<p>människor om vilken otroligt utmaning vi står inför och att den måste mötas med förändringar av vårt sätt att göra saker idag. Det kommer inte alltid att vara lätt eller populärt men vi är beredda att använda hela verktygslådan för att nå dit.</p>	<p>så vis får också folkbildningen i klimatfrågor förankring i civilsamhället.</p>	<p>Naturvårdsverket och AB Svenska Returpack 1983 i syfte att minska nedskräpningen i Sverige). Läs mer...</p> <p>Miljöpartiet har i nuläget inget skarpt förslag på en enskild folkbildningskampanj om klimatet. Jämfört med nedskräpning bedömer vi att klimatfrågan är en bredare fråga. Den omfattar både minskade utsläpp och anpassning till ett förändrat klimat, och påverkar hela vårt sätt att leva. Det finns fördelar med att ge uppdraget till flera myndigheter och flera aktörer, för att på så vis kunna få tillgång till bästa expertis och riktad kommunikation/folkbildning inom de olika aspekter som berörs. Transporter, konsumtion, energi, semesterplaner, matvanor, hur pensionsfonder förvaltas, hur försäkringsbolagen bedömer risker... det finns många olika sätt att nå ut med klimatkunskap och vi kommer behöva alla kanaler som finns för att få en stark och heltäckande omställningsprocess.</p>
<p>3. Sätt ett stoppdatum för fossila bränslen Motion nummer: 205 Energi</p>	<p>Kristdemokraterna har inget förslag om ett stoppdatum. Däremot vill vi påskynda utfasningen av fossila bränslen. Målen om en fossiloberoende fordonsflotta 2030 och nettonollutsläpp 2045 är bra hållpunkter som ger en förutsägbarhet för näringslivet och enskilda.</p>	<p>Vi vill ha försäljningsstopp för nya fossilt drivna bilar från 2025 samt utvinningsförbud för fossila energikällor i Sverige snarast. Vi vill också ha nollutsläpp till senast 2040. Det blir förstås också ett stopp mot fossila energikällor (inte "bara" drivmedel).</p>	<p>Moderaterna står bakom målet om 70 procents utsläppsminskning från transportsektorn till 2030. Vi har bland annat drivit på för införandet av den reduktionsplikt som nu kommit på plats samt ett bonus-malus-system. Vi står som ovan nämnt också bakom målet om att Sverige år 2045 inte ska ha</p>	<p>Om vi ska nå målen krävs en kraftig elektrifiering av personbilsflottan runt 2025-26 och att försäljningen av fossildrivna bilar då samtidigt i det närmast försvinner. Våra förslag utgår från principen om förorenare betalar vilket just tar sikte på att minska</p>	<p>Vi har tillsammans i EU beslutat om ett stoppdatum för de utsläpp och den användning av fossila bränslen som lyder under EU:s utsläppshandel. Utsläppsrätterna tar slut 2057.</p>	<p>Centerpartiet vill se höjda ambitioner så att Sveriges mål fritt från nettoutsläpp redan år 2040. Effektiva, långsiktiga styrmedel som styr mot satta mål är i sig mer effektivt än att sätta ett stoppdatum. Sedan kan det inte uteslutas att vi kommer till en punkt</p>	<p>Ja, MP stödjer motionen. Miljöpartiet vill öka takten i omställningen av Sverige till ett fossilfritt samhälle och fasa ut användningen av fossila bränslen så fort som möjligt. Ju tidigare vi kan nå minskade utsläpp desto större nytta gör det. Miljöpartiet vill att sista droppen fossilt bränsle till</p>

			<p>några nettoutsläpp av växthusgaser.</p>	<p>användningen av bilar som drivs av fossila drivmedel.</p>	<p>I övrigt har vi inga andra förslag om stoppdatum för fossila bränslen än de som följer av de klimatåtaganden vi ställt oss bakom.</p> <p>Riksdagen har satt som mål att utsläppen i transportsektorn ska minska med 70 procent jämfört med 2010. Till 2050 ska de totala utsläppen, inklusive utsläppen från utsläppshandeln vara minus 85 procent jämfört med 1990. Läs mer...</p> <p>Regeringen har tagit fram en mängd åtgärder för att nå dessa mål och Naturvårdsverkets beräkningar visar att utsläpp mellan 2 och 4 ton per år återstår med de åtgärder som redan beslutats.</p> <p>Den klimatplan som nästa regering ska ta fram ska redovisa hur målen ska nås.</p> <p>Vi socialdemokrater har inför valet redovisat de viktigaste åtgärderna som vi vill ska vara med i klimatplanen,</p> <p>Vi ställer oss också bakom att på EU-nivå sätta ett slutdatum för bensin och dieseldrivna bilar.</p>	<p>då det är rimligt att tydligare regler vilka bränslen som får användas och inte. Grunden är att hela klimatpolitiken drar åt samma håll, mot tydliga och skarpa målsättningar för att sätta stopp för utsläppen.</p>	<p>vägtrafiken ska säljas år 2030.</p>
<p>4. För en fossilfri finanssektor Motion nummer: 91, Ekonomi och gröna jobb</p>	<p>Kristdemokraterna vill ha skärpta placeringsregler för AP-fondernas gröna profil i investeringar, vilket kan driva på övriga finanssektorn. Naturligtvis måste de</p>	<p>Instämmer fullt ut och har drivit det och har det i vår valplattform.</p>	<p>Alla branscher måste fundera på hur klimatförändringarna påverkar dem direkt och indirekt. Det är inte regeringens roll att ta fram en färdplan för samtliga sektorer, utan vi ska lägga</p>	<p>Liberalerna vill ha tydliga teknikneutrala ekonomiska styrmedel som utgår från principen att förorenaren betalar. Det ska helt enkelt kosta mer att smutsa</p>	<p>Vi har i regeringsställning nu infört hårdare krav på AP-fonderna att ha hållbara placeringar, och också i alla styrelser som staten tillsätter stärkt upp hållbarhetskompetensen.</p>	<p>Centerpartiet anser att det svenska pensionskapitalet ska klimatsäkras genom en långsiktigt hållbar förvaltning. Även andra placerare, offentliga och privata</p>	<p>Ja, MP stödjer motionen. I Miljöpartiets valmanifest slår vi tydligt fast att vi vill fasa ut fossilt innehav i svenska pensionsfonder och offentliga finansiella placeringar och övergå till hållbara investeringar som</p>

också ta hänsyn till mänskliga rättigheter, vilket är en del av det skärpta uppdrag som lagts fram av den pensionsgrupp som Kristdemokraterna ingår och nu återfinns som en lagrådsremiss. När detta väl är på plats är det centralt att efterlevnaden följs upp löpande.

fast de nationella riktlinjerna och spelreglerna om vilka miljö- och klimatkrav vi ska ha i Sverige och vilka frågor vi driver globalt. Vi anser att AP-fonderna så långt som möjligt ska investera i projekt som är långsiktigt hållbara, men vi är tydliga med att det inte ska göra avkall på det övergripande målet om högsta möjliga avkastning. Detta är alla partier i pensionsgruppen överens om.

ner. Samtidigt anser vi inte att staten ska gå in och detaljstyra fondernas investeringar men eftersom vi vill höja kostnaderna för att smutsa ner ökar incitamenten att investera i klimatsmartare alternativ vilket allt mer leder bort från fossila investeringar.

Som världen ser ut tror vi därmed att AP-fondernas innehav av fossila investeringar kommer att minska. Samtidigt tycker vi att det är viktigt att de håller kvar sitt avkastningsmål så att vi också har social hållbarhet i form av ett pålitligt pensionssystem.

bör sträva efter att klimatsäkra sitt kapital. Att certifieringar och hållbarhetsmärkningar är tydliga och korrekta är viktigt så man som enskild kan fatta hållbara beslut om till exempel sin pension eller sparande.

stödjer en 100 procent förnybar energiproduktion. I den nya AP-fondslagstiftningen som regeringen tagit fram kommer dessutom AP-fonderna för första gången få lagkrav på sig att förvalta hållbart och vara förenliga med de internationella konventioner och avtal som Sverige förbundit sig till. Det inkluderar Parisavtalet. Likaså har hållbarhetskrav nu införts på premiepensionssystemet. Dessa ändringar hade inte blivit möjliga om inte MP drivit på. Vi vill dock fortsätta och ställa starkare krav framöver. Läs mer... Miljöpartiet har som antagen politik i sin klimatfärdplan att:

- Sveriges regering ska slå fast ett mål om och utarbetar en handlingsplan för en fossilfri finanssektor
- Klimatsäkra AP-fonderna: AP-fondernas investeringar ska vara förenliga med Parisavtalet. Klimat och miljö ska utgöra den ram inom vilken avkastning kan eftersträvas. AP-fonderna ska flytta investeringarna från fossil verksamhet till hållbara lösningar som förnybart.
- Miljöpartiet vill gynna gröna sparkonton för att bidra till att fler sparar i ett hållbart sparande, pengarna öronmärks för utlåning till gröna investeringar. En procentuell andel av sparkapitalet kan dras av mot inkomstskatt vilket skapar en fiktiv ränta för

							<p>spararen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Finansinspektionen bör genomföra klimatsresstester på Sveriges banker och finansiella institutioner. Klarar bankerna av att värdet på fossila tillgångar tappat drastiskt i värde, så kallade stranded assets. Stresstesterna blottar utlåning och investeringar som inte är i linje med en klimatsmart ekonomi. Institutionella investerare bör redogöra för hur väl i linje med Parisavtalet deras investeringar ligger. • Bruna riskvikter bör införas för bank- och försäkringsbolag. Detta innebär att fossilt utlåning kommer att beläggas med högre kapitalkrav. • Staten bör ge ut gröna obligationer för att finansiera en hållbar omställning. Endast fonder som klassas som hållbara bör få registreras på Pensionsmyndighetens fondtorg.
<p>5. Garantera miljö- och människorättsförsvarens säkerhet och rättigheter Motion nummer: 181 Global rättvisa</p>	<p>Naturresurserna är en viktig del i omställningen till ett hållbart och klimatneutralt samhälle. Det är viktigt att mänskliga rättigheter och naturmiljön värnas samtidigt som utvinning av mineraler kan genomföras, i Sverige liksom i andra länder. Urfolks rättigheter och äganderätten ska respekteras.</p>	<p>Instämmer. Här kan mer göras inom ramen för svensk utrikespolitik samt krav på våra investeringar samt uppförande av våra företag. Nolltolerans mot landgrabbing!</p>	<p>Avseende ILO nr 169 finns ett behov av fortsatt analys av vad ratificering skulle innebära innan det är möjligt med ett slutgiltigt ställningstagande.</p>	<p>ILO-konvention 169 ska ratificeras efter samråd med olika intressegrupper som samer, andra minoriteter och markägare. Sverige ska bedriva en aktiv utrikespolitik som bidrar till att stärka respekten för demokrati och mänskliga rättigheter i världen. Svenskt utvecklingssamarbete ska bidra till att stärka</p>	<p>Den socialdemokratiska ledda regeringen har i samband med den så kallade allmänna ländergranskningen under FN:s råd för mänskliga rättigheter aviserat att den arbetar i riktning mot att tillträda ILO 169. Det är dock ytterst en fråga för riksdagen att besluta om. Den svenska politiken för global utveckling har höga miljö- och hållbarhetskrav och Sverige är ett av de</p>	<p>Hot och våld är aldrig acceptabelt. Att värna mänskliga rättigheter är mycket viktigt, särskilt i en tid då flera av dessa rättigheter utmanas. Samernas och urfolkens rättigheter är en viktig fråga som kan och bör hanteras på en rad olika sätt. Enligt vår uppfattning är det givet att en demokrati som Sverige ska försvara urfolks</p>	<p>Ja, MP stödjer motionen. Miljöpartiet vill att Sverige ska ratificera konventionen ILO 169 om urfolk och stamfolks rättigheter. Sverige som stat kan inte garantera enskilda individers säkerhet och rättigheter utomlands men för Miljöpartiet är det en självklarhet att de mänskliga rättigheterna är likvärdiga för alla människor och därmed universella. Regeringen har under mandatperioden höjt ambitionerna för att</p>

				<p>demokrati och mänskliga rättigheter. Svenska företag har ett ansvar att följa ett lands lagar men också se till att man inte bidrar eller är delaktig i att mänskliga rättigheter kränks. Läs mer...</p> <p>Alla former av våld och mord ska självklart bekämpas och beivras. Rättsstatens principer måste gälla alla. Här är det viktigt att Sverige driver på för mer demokrati, mer rättsstat och för mer respekt för de mänskliga rättigheterna. Detta ska vara en central del av vårt utvecklingssamarbete och vår utrikespolitik.</p>	<p>länder som driver på hårdast internationellt i dessa frågor, bland annat som medlem av FN:s säkerhetsråd.</p>	<p>rättigheter. För oss är det en självklarhet att staten ska säkerställa de samiska språken, den samiska kulturen och se samiska näringarnas fortlevnad och utveckling. Samtidigt riskerar en ratificering av konventionen i dagsläget att skapa fler konflikter än den löser. Frågan om rätt till mark i konventionen medför vissa tolkningsproblem. Det fungerar om det gäller renbetes, men inte om det gäller äganderätt. När det uppstår konflikter mellan olika intressen på detta område är den bästa vägen den juridiska, alltså en domstolsbedömning. Läs mer...</p> <p>Centerpartiet ser vikten av att jobba utifrån ett rättighetsperspektiv och fattiga människors perspektiv och vill även jobba mer förebyggande med konflikter, föra ett mer aktivt klimatarbete och värna om kvinnors rättigheter. Vi vill se en parlamentarisk utredning för "Politik för Global Utveckling i en ny tid" för att uppdatera ramverket så det stämmer överens med Agenda 2030.</p>	<p>motverka den negativa trenden med närmare 200 mördade miljörättsaktivister. Läs mer...</p> <p>Det återspeglas i en ny MR-skrivelse regeringen tagit fram och även av att stödet till demokrati och MR-frågor är den största budgetposten i Sida:s arbete, vi satsar 5,6 miljarder varje år på detta – ofta i form av stöd till NGO:s som arbetar med dessa frågor. Regeringen har också tillsatt en MR-ambassadör med övergripande ansvar för genomförandet av den höjda ambitionen.</p>
6. Även landets kommuner och regioner	<p>Sveriges kommuner har olika förutsättningar</p>	<p>Instämmer. Och våra lokalpolitiker är oftast mycket aktiva i frågan.</p>	<p>Kommunerna och landstingen har stora</p>	<p>Hela samhället har ett ansvar att minska</p>	<p>Helt rätt att kommunerna har ett</p>	<p>I många fall är kommuner och</p>	<p>Nej, Miljöpartiet stödjer inte motionen.</p>

<p>och landsting måste göra Klimatvalet! Motion nummer: 237 Stad och land</p>	<p>och det är viktigt att statliga styrmedel inte missgynnar någon del av landet. Kommunerna borde få fler styrmedel i sin verktygslåda. Det skulle möjliggöra för fler kommuner att på ett bättre sätt möta de utmaningar som just de står inför. Det kan till exempel handla om att kommunen själv beslutar om hur intäkter från trängselavgifter ska användas. Kommuner och regioner bör ges stor frihet för att kunna erbjuda nya tjänster eller organisatoriska lösningar för att påskynda omställningsarbetet. Klimatbudget kan vara en del av detta.</p>		<p>möjligheter att bidra i kampen mot klimatförändringarna. Exempelvis är offentlig upphandling en kraft som går att nyttja bättre. Med den nya lagen om offentlig upphandling finns tydligare utrymme att ställa krav på miljöhänsyn. Bland annat finns möjlighet att värdera ett anbud utifrån livscykelanalys. Det är bra, eftersom det offentliga bör sträva efter att agera klimatsmart i möjligaste mån. Vi moderater vill därför ge Upphandlingsmyndigheten i uppdrag att sprida kunskap om möjligheten att inkludera livscykelanalys som en faktor vid offentlig upphandling. Det kommunala självstyret ligger dock som grund för detta.</p>	<p>utsläppen och många kommuner arbetar aktivt med dessa frågor. Till exempel handlar det om klimatsmartare infrastruktur. Det ska vara lätt att ta cykeln istället för bilen. Gång-, cykel- och kollektivtrafik bör göras till norm i planeringen av större tätorter för att främja ett effektivare transportsystem. Det bör övervägas om krav ska ställas på huvudmännen för kollektivtrafik på elektrifiering av kollektivtrafiken till 2030 i större tätorter. Vi vill påskynda utbyggnaden av infrastruktur till exempel för el-drivna stadsbussar. Det ska vara lätta att sopsortera och återvinna mer vilket betyder att kommunerna ska underlätta för de boende att göra just det.</p>	<p>väldigt viktigt arbete att göra. I Sverige har vi kommunalt självstyre i grundlagen, det tror vi är viktigt för demokratin. Därför vill vi inte i detalj reglera kommunernas verksamheter, däremot stödjer vi nationellt kommunernas klimatarbete på många sätt. Det gör det möjligt för kommunerna att göra det ni föreslår. På kommunal nivå jobbar många, många socialdemokratiska politiker för att deras kommuner och kommuninvånare ska minska sina utsläpp drastiskt. Det hoppas jag att de får förtroendet att göra även fortsättningsvis.</p>	<p>regioner, i Sverige och utomlands, pådrivande i klimatarbetet. Inte sällan väljer man att gå längre än den statliga nivån. Detta är positivt och bör bejakas. Olika delar av landet har dock olika förutsättningar och utmaningar som delvis måste hanteras på olika sätt. Att reglera den lokala och regionala nivåns klimatarbete i för hög utsträckning skulle med andra ord inte nödvändigtvis förbättra deras förutsättningar att bedriva sitt arbete. Däremot är det viktigt att det finns en samstämmighet kring de utmaningar vi står inför och de mål vi måste nå för att minska utsläppen och effekten av klimatförändringarna.</p>	<p>Även om syftet är gott, att höja klimatambitionen så stödjer vi inte motionen utifrån den inskränkning den innebär av det kommunala självbestämmandet. MP vill gärna att kommuner driver mer ambitiös klimatpolitik, vilket vi gör i de kommuner där vi är med och regerar, men det är fel väg att gå att det ska dikteras uppifrån på det sätt som motionen förespråkar.</p>
<p>7. Åtgärder och styrmedel ska utgå från klimatmål Motion nummer: 6, Transporter</p>	<p>Vi stöder den inriktningen.</p>	<p>Instämmer. Har lyft detta i förhandlingar med regeringen bl a om nya infrastrukturplanen. Dessvärre valde regeringen ändå satsningar på en del nya motorvägar trots att det kommer leda till ökade utsläpp. Vi vill inte heller expandera Arlanda, en fråga vi också nyligen lyft gentemot regeringen.</p>	<p>Som ovan nämnt så står Moderaterna bakom målet om 70 procents utsläppsminskning från transportsektorn till 2030. Detta gör vi tillsammans med riksdagens samtliga partier förutom SD. För oss är det självklart att åtgärderna och styrmedlen måste utgå från klimatmål och för att samtliga satsningar inom klimatområdet ska kunna bedömas utifrån kostnadseffektivitet, föreslår vi att</p>	<p>Vi tycker att alla transportslag ska bära sina egna klimat- och miljökostnader. Alla typer av subventioner till fossilt bränsle måste avvecklas så fort som möjligt. Intermodaliteten måste fungera genom effektiva omlastningsmöjligheter mellan transportslagen i t.ex hamnar. Avgifter och skatter måste utformas så att det inte motverkar överflyttning</p>	<p>Alla politiska beslut kommer att behöva ta hänsyn till de klimatmålen.</p>	<p>Det är självklart så att omställningen av transportsektorn måste utgå från klimatmålen. Det innebär att betydande satsningar måste göras på att rusta upp och utveckla det finmaskiga järnvägsnätet och att investera i stambanor för höghastighetståg. Men också för att fasa ut de fossila bränslena från vägtrafiken och flyget. Att ställa krav</p>	<p>Ja, Miljöpartiet stödjer motionen. Motionen är i linje med vad vi redan presenterat som vår politik i Miljöpartiets klimatfärdplan.</p>

			beräkningskonventioner för klimatnytta ska tas fram och att klimatnyttoberäkningar ska redovisas i regeringens budgetar.	till järnväg och sjöfart. Utformningen av farledsavgifter är ett exempel. Gång- cykel- och kollektivtrafik bör göras till norm i planeringen av större tätorter för att främja ett effektivare transportsystem med mindre utsläpp. Vi måste investera i tåg och satsa på ökat underhåll och genom att bygga bort flaskhalsar för att få bort kapacitetsbrister. Ur klimatsynpunkt är det central att fokusera på områden och sträckor där många människor dagligen reser.		på inblandning av biodrivmedel i alla transportslag inklusive flyget är ett led i detta.	
<p>8. Samordnad tågtrafik inom EU Motion nummer: 41 Transporter</p>	Kristdemokraterna arbetar för detta. Det måste bli möjligt att enkelt köpa tågbiljetter i ett gemensamt system.	Instämmer och haft lyft frågan här och i Bryssel. Se t ex: https://www.etc.se/debatt/underlatta-tagresandet-i-europa	Moderaterna är positiva till ökad samordning av tågtrafiken inom EU. Det ska vara lätt att resa med tåg mellan medlemsländerna. Vi är dock inte för inrättandet av en ny EU-myndighet.	För klimatet skull behövs mer EU-samarbete vilket Liberalerna ständigt driver på för. En viktig fråga är just bättre samarbeten när det gäller tågtrafiken. Det måste till exempel bli enklare att köpa tågbiljetter i hela Europa.	Ja, arbetet med detta måste intensifieras! Om en nu EU-myndighet är nödvändig eller ej har vi inte tagit ställning till	Vi ser positivt på att den spårbundna trafiken inom EU integreras så att redandet med tåg inom Europa underlättas. Det skulle kunna leda till betydande klimatnytta. En myndighet finns redan, Europeiska unionens järnvägsbyrå, som ligger i Frankrike. Implementeringen av fattade beslut har dessvärre gått långsamt, bland annat beroende på att flera EU-länder har monopol på järnvägsmarknaden och inte vill släppa på detta. För att internationella resor med tåg ska bli möjliga krävs alltså en avreglering som	Ja, Miljöpartiet stödjer motionen. Motionen är i linje med vad vi redan presenterat som vår politik i Miljöpartiets klimatfärdplan. Bättre fungerande och samordnad tågtrafik inom och över nationsgränserna är en viktig grön politik. Däremot är det tveksamt om den bästa vägen att uppnå det är genom skapandet av en ny EU-myndighet som ska samordna all tågtrafik i EU.

						möjliggör för järnvägsbolag att operera över landsgränserna. Tekniska utmaningar finns också. Men ett arbete pågår, som dessvärre går för långsamt.	
<p>9. En långsiktig och genomtänkt strategi för att minska flygets utsläpp Motion nummer: 134 Livsstil</p>	<p>Flygets utsläpp utgör en relativt liten men växande andel av människans klimatpåverkan. De måste minska och det vill vi göra genom krav på inblandning av biobränsle, omförhandling av internationella regler som hindrar koldioxidskatt på flyget samt utveckling av ny teknologi. Kristdemokraterna avvisar förslaget om flygskatt eftersom den dels slår ensidigt mot svenskt flyg, dels är en skatt på flygbiljetter som inte gör skillnad på vilken miljöpåverkan den aktuella flygresan har. En nationell flygskatt har införts i andra europeiska länder men dragits tillbaka. Klimathotet, som flygskatten är tänkt att avhjälpa, är globalt och behöver globala överenskommelser.</p>	<p>Instämmer. Lyft frågan mängder med gånger. Se t ex: https://jensholm.se/2018/07/12/sluta-subventionera-flyget/</p>	<p>En tydlig strategi för att sänka flygets utsläpp behövs. Vi vill bland annat att flygbolagen ska vara skyldiga att informera sina kunder om klimatkompensation. Flyget ska också bära mer av sina klimatkostnader, vi vill därför omförhandla de internationella avtal som omöjliggör beskattning av flygbränsle. Vidare vill vi se över möjligheten att öka klimatstyrningen av start- och landningsavgifterna. Den flygskatt som regeringen infört flyttar dock främst utsläppen istället för att sänka dem. Därför stöttar vi inte flygskatten.</p>	<p>Liberalerna vill inte förhindra resandet i sig utan fokusera på att minimera utsläppen. Flyget ska liksom andra transportslag stå för sina klimatkostnader. Därför vill vi se en flygskatt på EU-nivå, vi vill se mer biobränsle i tanken genom ett reduktionspliktssystem. Vi vill pröva olika landningsavgifter beroende på flygbränsle och hur mycket varje plan släpper ut. Det måste bli tydligare information för konsumenterna och därför vill vi införa en obligatorisk klimatdeklaration vid köp och reklam av flygresor. Vidare måste internationella avtal som idag förhindrar länder att införa flygskatter på internationella resor omförhandlas.</p>	<p>Vi vill fortsätta med flygskatten, kräva inblandning av förnybart även i flygbränsle och införa styrmedel för s.k. gröna inflygningar.</p>	<p>Alla transportslag bör bära kostnaderna för sina utsläpp. Helst ser vi att flyget fullt ut inlemmas i EU:s handel med utsläppsrätter, vilket då också skulle innebära att ett utsläppstak skulle komma på plats. Viktigt är också att flyget minskar sina utsläpp genom bland annat krav på inblandning av biodrivmedel, rakare flygvägar men också ökade anlag till forskning på området. Det behövs dessutom omförhandlade internationella konventioner så att vi kan lägga skatt direkt på bränslet, istället för ineffektiva varianter som passageraravgifter utan miljöstyrning.</p>	<p>Ja, Miljöpartiet stödjer motionen. Motionen är i linje med vad vi redan presenterat som vår politik i Miljöpartiets klimatfärdplan.</p>
<p>10. En global livsmedelsstrategi - för en politik med agroekologiska principer Motion nummer: 158 Mat och Jordbruk</p>	<p>Kristdemokraterna arbetar i stora drag utifrån den inriktningen. Vi vill öka den lokala självförsörjningsgraden. Vi vill minska jordbrukets miljöbelastning och tillvarata de gröna</p>	<p>Instämmer även om vi formulerar oss annorlunda. Vi tycker också att det i sammanhanget hade passat att trycka på minskad köttkonsumtion.</p>	<p>Samtliga sektorer måste ställa om för att vi ska klara klimatutmaningen, så även livsmedelssektorn. Moderaterna står bakom livsmedelsstrategin tillsammans med övriga allianspartier och regeringen, och vi vill se en ökad svensk produktion.</p>	<p>Frihandel och globalisering ger bättre utveckling även i fattiga länder. De fattiga länderna måste kunna sälja sina varor inklusive livsmedel till andra länder för att få tillväxt och fler jobb.</p>	<p>Regeringen har tagit fram en livsmedelsstrategi som vi står bakom. Den innebär bl a ökad ekologisk odling och ökad svensk livsmedelsproduktion.</p>	<p>Livsmedlens klimatpåverkan styrs i hög utsträckning av hur de producerats. Målet bör vara att all livsmedelsproduktion ska vara hållbar, och vi ser positivt på när odlade livsmedel. Sverige behöver dels</p>	<p>Ja, Miljöpartiet stödjer motionen. Motionen är i linje med grön ideologi och Miljöpartiets politik. Vi gick i augusti 2018 ut med ett utspel om ökad självförsörjning av mat och Miljöpartiet arbetar för ekologiskt jordbruk som följer agroekologiska</p>

	<p>näringsarnas potential för att hejda klimathotet. Mänskliga rättigheter och demokrati är högt prioriterat i Kristdemokraternas politik.</p>		<p>En ökad svensk livsmedelsproduktion skulle också gynna klimatet eftersom svenskt jordbruk generellt sett har en låg klimatpåverkan.</p>	<p>När vi blir fler och fler är frihandel som stimulerar livsmedelsproduktion och en effektiv samt hållbar, användning av åkermark några delar som krävs för att kunna mätta alla på jorden. Bioteknik (GMO) kan spela en avgörande roll, om den används på rätt sätt, för att få fram bättre skördar och näringsinnehåll. Läs mer...</p> <p>Det behövs mer forskning och utveckling av biotekniken som kan bidra till bättre och miljövänligare jordbruk och framför allt är det en nödvändighet för att hela världens befolkning ska få mat i framtiden. Klimatförändringarna påverkar möjligheten för grödor att växa och växterna behöver anpassas till olika förutsättningar. Biotekniken kan bidra till världens livsmedelsförsörjning och ett miljövänligare jordbruk.</p>		<p>för egen del ha en livsmedelsstrategi som innebär att Sverige kan producera mer hållbar och trygg mat. Men Sverige bör också internationellt, genom utvecklingssamarbete och på andra sätt vara ett stöd för andra länder att ställa om till mer hållbar produktion. Det innebär också att de som producerar mat behöver få betalt för sitt arbete, liksom att matsvinnet minskar. Även om andelen närodlat mat ökar kommer import och export av mat att behövs också i framtiden, därför är det viktigt att transportsystemet ställs om och att handeln bedrivs på ett ekonomiskt och socialt hållbart sätt.</p>	<p>principer både på nationell nivå och på EU-nivå. Miljöpartiet har länge drivit att Sverige ska ha en nationell livsmedelsstrategi.</p>
<p>11. Skydda kollagret i de svenska skogarna Motion nummer: 231 Skog, mark och vatten</p>	<p>Skogen är viktig för att nå klimatmålet. Detta har också Miljömålsberedningen konstaterat. Skogsbruket ska ha balans mellan produktions- och miljömålen. 10 procent av den produktiv skogsmarken och 27 procent av all skogsmark i Sverige är</p>	<p>Instämmer. Och även detta en fråga vi drivit aktivt. Se bl a motioner nedan om skog och biomångfald.</p>	<p>Ett aktivt skogsbruk är en förutsättning för att vi ska klara klimatutmaningen. Från skogen får vi allt från biobränslen till hållbara byggmaterial. Det finns heller ingen motsättning mellan ett aktivt skogsbruk och en ökad kollinlagring. De senaste 90 åren har avverkningen i de svenska skogarna fördubblats samtidigt som</p>	<p>Skogen är en verklig skatt. Skogen reglerar vatten, renar luften, motverkar klimatförändringar och är avgörande för den biologiska mångfalden. I skogen finns unika biotoper och ekosystem som är grunden för många arters överlevnad. Och skogen är central för</p>	<p>Vi socialdemokrater är tydliga med att vi ska leva upp till våra internationella åtaganden vad gäller att skydda biologisk mångfald. Därför har vi och vill vi fortsätta avsätta mycket pengar i budgeten till detta. Vi är också övertygade om att grunden för vår skogspolitik, nämligen</p>	<p>Det är viktigt att värdefull natur kan skyddas. Dock bör tvingande avsättning av mark endast ske om skälig ersättning kan betalas ut vid intrångstillfället. Skogens stora värde i miljö- och klimatsammanhang hör tätt samman med äganderätten och det</p>	<p>Ja, Miljöpartiet stödjer motionen. Motionen går i samma riktning som Miljöpartiets politik som den presenteras i partiets skogspolitiska program och i partiets klimatfärdplan. MP vill skydda mer skog så att miljökvalitetsmålet om levande skogar uppnås och så att vi uppfyller åtaganden enligt konventionen om</p>

Idag undantagen. Kristdemokraterna vill inte sätta en siffra på vad som är rimligt; både kvalitet och kvantitet har betydelse.

virkesförrådet har gjort nästan detsamma.

vår industri, tillväxt och export. Här finns stor potential att utvinna nya förnybara material. Skogsindustrins avverkning måste ske med hänsyn till bland annat den biologiska mångfalden. Den svenska skogspolitiken vilar på två jämställda mål, produktionsmålet och miljömålet. Läs mer...

Både staten och skogsnäringen har ett stort ansvar att skydda skogens ekosystem, bevara den biologiska mångfalden och slå vakt om naturvård och miljöhänsyn. Miljöhänsynen inom skogsbruket måste öka. Det behövs mer forskning kring frågor om alternativa bruknings- och avverkningsmetoder. Nationalparker, naturreservat och biotopskyddsområden är tillsammans med en fortsatt hög allmän hänsyn ryggraden i Liberalernas naturvårdspolitik. De kvarvarande naturskogarna, gammelskogarna, måste skyddas. Idag är cirka fem procent av den produktiva skogsmarken i landet skyddad. Därutöver tillkommer ungefär fem procent frivilligt skyddad areal. Denna areal måste öka. Vi är positiva till att statligt ägd skog använts som

skogbrukets dubbla uppdrag att både säkra den biologiska mångfalden och jobb i skogsnäringen, ska ligga fast och värnas. Nu ser vi också att skogen har en viktig roll att ge oss biobränslen för att minska klimatutsläppen och ersätta fossila bränslen.

ansvarstagande från skogsägarna som äganderätten medför. Ett aktivt skogsbruk är viktigt för skogens möjligheter att ta upp koldioxid. Skogen är dessutom viktig för att förse oss med nya hållbara material och förnybara bränslen. Det måste med andra ord finnas en balans mellan ett aktivt skogsbruk och skydd för höga naturvärden. Skogsbruket behöver också fortsätta sitt arbete för ökad hållbarhet och minskad klimatpåverkan, såsom utvecklandet av olika avverkningsmetoder.

biologisk mångfald. På kort sikt är det bästa för klimatet att inte avverka skog eftersom skogsmarken lagrar kol. Skog behövs dock för en mängd ändamål t ex för att ställa om till ett fossilfritt samhälle. En stor del av marken kommer fortsatt att vara produktionsskog och där ser vi gärna att en ökad mängd av träråvaran går till långlivade produkter så att kolet lagras. Miljöpartiet vill utreda styrmedel för att skogsråvara i större utsträckning ska användas där den gör mest klimatnytta

<p>12. Återinföra formuleringar kring miljö och hållbar utveckling i skollagen</p> <p>Motion nummer: 42</p> <p>Utbildning</p>	<p>Kristdemokraterna har inget förslag i denna riktning. I Läroplanens första del står: "Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö." Vidare är ett av skolans mål att varje elev ska visa respekt för och omsorg om såväl närmiljö som miljön i ett vidare perspektiv. Skolan ansvarar för att alla elever efter genomgången grundskola har fått kunskaper om förutsättningar för en god miljö och hållbar utveckling och om livsstilens betydelse för hälsa, miljö och samhället. Kristdemokraterna menar att det därmed är tydligt att frågor om miljö genomsyrar skolgången.</p>	<p>Instämmer. Vi kommer följa upp frågan, men vill påminna om att skolor redan idag ska arbeta med miljö/hållbar utveckling.</p>	<p>Miljökunskap ingår redan i läroplanen som säger att ett miljöperspektiv ska genomsyra all undervisning. Alla elever ska ha fått kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och hållbar utveckling när de går ut grundskolan.</p>	<p>inbyte för privatägd skyddsvärd skog.</p> <p>Frågor om miljö och klimat tas som en självklarhet upp i dagens skola. Frågorna hanteras inom ramen för geografi, samhällskunskap, hemkunskap och idrott och hälsa. Vi vill utöka den totala undervisningstiden i skolan vilket bland annat kommer att leda till mer tid att lära sig mer om miljö inom de ämnen som redan finns.</p>	<p>Social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet ska genomsyra skolans värdegrund och styrdokument. Hållbar utveckling är starkt betonat i skolans läroplaner och en viktig och stor del av de olika kurs-och ämnesplanerna som alla skolor ska följa. Det är det viktiga för läraren i klassrummet, varför vi tror och att en förändring av skollagens portalparagraf inte är den åtgärd som främst behövs för att utveckla skolans arbete med miljö och hållbarhetsfrågor.</p>	<p>Skrivningar om såväl miljö som hållbar utveckling finns med i läroplanen, som skolan är skyldig att följa. Att införa skrivningar om detta också i skollagen skulle inte innebära någon förändring gentemot i dag för landets skolor och elever.</p>	<p>Ja, Miljöpartiet stödjer motionen. Att alliansen tog bort dessa formuleringar ur portalparagrafen var fel och det bör rättas till. Var vi lär ut till barn och unga och de grundläggande värderingar som skolan ska förmedla bör innefatta även miljö och hållbar utveckling.</p>
---	---	--	--	---	---	---	--